

Maido Ruusmann: Tahan teha asju korralikult

Maido Ruusmann Erakogu

Läinud suvel kolmekümnendat juubelit tähistanud Maido Ruusmann on tõusnud poliitikas orbiidile kiiremini, kui paljud seda oodanud oleks. Tõrva uus linnapea peab aga oma poliitilisi ambitsioone tagasihoidlikeks.

Ruusmann on ennast juba linnapea-kabinetis vaikselt sisse seadnud ja uue väljakutsega harjumas. Noore mehe linnajuhiks tõusmine on ehk paljudele veidi võõrastav aga linnapea ise oma noorusest numbrit ei tee. „Inimese aktiivsus on pöördvõrdeline elukogemusega – noores eas on aktiivsus suur, kuid elukogemus väheldane, vananedes kasvab elukogemus ja väheneb aktiivsus ja enesetõestamise, - teostamise tahe,“ toob Ruusmann välja valemise iseloomustamiseks.

„Eks see optimaalne keskpunkt ole seal kuski vahel, kas ma olen selles punktis või mitte näitab aeg. Kindlasti peaks olema puuduva elukogemuse saamine võimalik volikogult, mis on läbilõige kogukonnast. Peame seda oskama ainult targasti ära kasutada,“ tunnetab mees suuresti, et ei ole linnajuhtimises üksi ja ei häbene ka teistele tunnustust avaldamast. Juba kaheksaastase linnavolikogu ja linnavalitsuse staažiga Ruusmann peab ennast juba esimese karastuse kätte saanud ja toob välja näiteks fakti, et Gruusias on saamas tema eakaaslane suisa peaministriks.

Samm-sammu haaval

Kas ka Ruusmannist võiks saada kunagi peaminister? „Peaaegu ütlema, et ega mul erilisi poliitilisi ambitsioone pole kunagi olnud ja ole ka nüüd. Minu poliitiline motivaator on olnud Tõrva linna asjades kaasaraakimine ja eks selles osas on süües isu kasvanud. Küll pole ma seadnud kunagi eesmärgiks mingit kindlat kohta, mille nimel n.ö. üle laipade lähen, vaid olen teinud tööd ja lähtunud hetkeolukorrast. Ei seadnud enne valimisi eesmärgiks, et lähen valimistele linnapea kohta püüdma ja vähemaga ei lepi, linnapeaks saamise otsustas positiivne valimistulemus,“ võtab mees lühidalt kokku oma poliitikukarjääri, pidades ennast pigem maratonaariks, kui sprinteriks.

Aga kas isukalt süües järgmine amps oleks siis ikkagi riigivalitsemine? „Hetkel küll ei näe ennast riigitasandil poliitikat tegemas. Poliitika elu pole mulle unistuste ametiks. Tahan maksimaalselt panustada Tõrva piirkonna arengusse, see on eesmärgiks. Tahan teha asju, mis ka reaalselt mõju omavad ja mille tegemisele saan ka reaalselt käe külge panna.“

Selge on see, et Tõrva ei ole võrreldav suurlinnadega ja väikesel kogukonnal on omad mured ja rõõmud. Ei ole siin suuri rahasid liigutada nagu Tallinnas ja olemasolevaid vahendeid tuleb asjalikult planeerida. Endise linnavalitsuse ajast on samuti jäänud teatud kaasavara, kuid võrdluse puhul kas see on pool kuningriiki või puukuuri ja paar kana, kaldub Ruusmann pigem esimese poole. „Eks sellised asjad ole alati vaatamisnurkade küsimus. Üldiselt on linna olukord ju hea, arengut on olnud ja kuvand üldiselt positiivne, patt oleks minul, kui ma olin ka eelmised neli aastat valitsuses, hakata siin kedagi süüdistama. Aga kui vaadata asja sisuliselt, siis ega siin mingit meelakumist muidugi pole. Hetkel, kui käimas on eelarve koostamine, siis peab mainima, et selle tegemine on viimaste

Kroonika

- Maido Ruusmann on sündinud 27.juunil 1983. aastal.
- Lõpetanud 2002. aastal Tõrva Gümnaasiumi, õppinud aastatel 200-2009 Tartu Ülikoolis õigusteaduse erialal.
- Varasemalt töötanud ehitusettevõttes juristina ning kinnisvarafirmas arendusjuhina.
- Olnud aastatel 2005-2009 Tõrva Linnavolikogu liige ning töötanud aastatel 2009-2013 Tõrva Linnavalitsuses abilinnapeana.
- Abielus, peres kasvab 2 last (4 aastane Richard ja 5 kuune Rihanna)
- Alates 5. novembrist 2013 on Maido Ruusmann Tõrva linnapea

me tegema tagasimakse, näitab aeg,“ toob mees välja paratamatused.

Samas näeb ta uues koalitsioonis potentsiaali ja kiidab koostööd „Tänasel võimuliidul on väga palju ühiseid eesmärgi, mis Tõrvas tahetakse ära teha, samuti palju ühiseid maailmavaatelisi lähenemisi, see on suur asi. Samas on uus liit ka oluliselt energilisem, kui eelmine, mis omakorda kindlasti rohkem teemasid üles tõstab. Oleme asjad ilusti jooksma saanud, ei tahaks küll ennustama hakata, mis võiks liidu lagundada, hetkel selliseid asju pole.“

Pere on toeks

Ruusmann, kes tunnistab, et hetkel linnapea töö kõrvalt aega lõõgastamiseks ei jäägi, tegeleb harrastussportlasena nii korvpalli, kui suusatamisega ning peab terveid eluviise tähtsaks. Tervis on linnapea töö juures kõige olulisem, sest pinged on tõepoolest suured. „See emotsionaalne surve, mis avaliku elu tegelastel peal on, on tegelikult suurem, kui seda ette osatakse kujutada. Siinkohal on pere tugi selle kõigega hakkamasaamisel väga oluline. Isaks olemine on kindlasti aidanud elu põhiväärtusi paika sättida ja muutada oluliselt kaalutavamaks,“ tunnistab linnajuht ja tänab oma perekonda, kes mõistavad seda ohvrit, mida pereisa 12-14 tunniste tööpäevadega tooma peab.

Küll aga usub Ruusmann, et varsti jääb tal rohkem aega ka pere ja hobide jaoks. Küsimusele, kas ka raamatud tihsti mehe näppu jäävad või tuleb eneseharramiseks tormelda mööda koolitusi pakub Ruusmann hoopistükkis kolmandat. „Kahjuks raamatute lugemisele suurt aega ei jää ja väga suur koolitaja ka just ei ole, sest päris paljude tänasel päeval tehtavate koolituste kasu on küsitav, mistõttu suhtun neisse kerge ettevaatusega. Üritan päevauudistel interneti ja raadio vahendusel silma peal hoida ja seeläbi toimuvaga kursis olla. Suhtlen igapäevaselt väga paljude inimestega, mille käigus arutame jooksvalt ka maailmaasju, see annab ka väga palju juurde, õppida teiste kogemustest.“

Lõpetuseks uurin veel uuel linnapealt seda, kas võiks juhtuda see, et ühel hetkel tuleb tüdimus peale ja mingil hetkel saab linnapea tööst stressi või muude tegurite tõttu villand. „Seda kindlasti mitte. Pean enda jaoks omaduseks seda, et kui mingi asja teha võtan, siis süvenen sellesse ja teen selle lõpuni. Teen asja enda jaoks korralikult selgeks ja kui midagi jääb arusaamatuks julgen küsida nõu ja abi. Tahan asju teha korralikult, mitte üle jala.“

Egon Ilisson

Tõrva Linnavolikogu 29.10.2013 istungil arutati ja otsustati:

1. Volikogu valis salajasel hääletamisel 15-poolthäälega volikogu esimeheks Kalle Visteri.
2. Volikogu valis salajasel hääletamisel 15-poolthäälega volikogu aseesimeheks Ilona Leetma.
3. Volikogu kuulas ära linnavalitsuse lahkumispalve.

05.11.2013

1. Volikogu valis salajasel hääletamisel 11-poolthäälega linnapeaks Maido Ruusmanni. Linnapea töötasuks määrati 5,6 kordne Eestis kehtiv kuupalga alammäär ning linnapeale makstakse isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamisel hüvitist sõidupäeviku alusel kuni 256 eurot kuus.
2. Volikogu kinnitas linnavalitsuse koosseisu 5-liikmelisena: linnapea, kaks abilinnapead ja kaks linnavalitsuse liiget.
3. Volikogu kinnitas salajasel hääletamisel linnavalitsuse liikmeteks ja nimetas ametisse abilinnapea Tõnu Jaansalu ja abilinnapea Piret Karu. Linnavalitsuse liikmeteks kinnitati Maire Appo ja Siim Ausmees. Abilinnapeade töötasuks kinnitati 80 % linnapea palgast. Linnavalitsuse liikmele Siim Ausmehele määrati hüvitist 150.- eurot kuus. Linnavalitsuse liikmetele makstakse isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamisel hüvitist sõidupäeviku alusel kuni 256 eurot kuus ja hüvitist isikliku mobiiltelefoni kasutamise eest ametiülesannete täitmiseks kuni 50 eurot kuus.
4. Volikogu nimetas Tõrva linna esindajateks Valgamaa Omavalitsuste Liidu linnapea Maido Ruusmanni ja volikogu esimehe Kalle Visteri. Maido Ruusmanni asendajaks määrati abilinnapea Piret Karu ja Kalle Visteri asendajaks volikogu aseesimees Ilona Leetma.
5. Volikogu võttis vastu Tõrva linna 2013.aasta lisaelarve.

Signe Kiin, linnasekretär

Helme Vallavolikogu 31.10.2013 istungil:

1. Volikogu esimeheks valiti Ave Visor;
2. Volikogu aseesimeheks valiti Eldur Kaiv;
3. Volikogu kuulas ära vallavalitsuse lahkumispalve.

08.11.2013

1. Volikogu võttis vastu otsuse helme valla osalemise lõpetamiseks sa-s valga piirkonna keskkonnakeskus;
2. Vallavanemaks valiti Tarmo Tamm;
3. Vallavanema ettepanekul otsustati vallavalitsus moodustada 3-liikmelisena;
4. Volikogu otsustas moodustada viis alatist komisjoni ja valis komisjonide esimehed:
5. Eelarve- ja majanduskomisjoni esimeheks Andrus Lepikov
6. Haridus- ja kultuurikomisjoni esimeheks Liivi Arro
7. Maaelukomisjoni esimeheks Eldur Kaiv
8. Revisjonikomisjoni esimeheks August Ilves
9. Sotsiaalkomisjoni esimeheks Maija Pallon;
10. Eelmisel istungil volikogu liikme Erja Liivsoni poolt tehtud ettepanekut, eelmise koosseisu volikogu esimehele hüvitise maksmiseks, volikogu ei toetanud.

Tiina Öunpuu, vallasekretär

Kroonika

Sandra Viljumson

Sündinud 1990 a Valgas. Lõpetanud Valga gümnaasiumi põhikooli, Tartu Mart Reiniku gümnaasiumi ja Tartu Ülikoolis omandanud majandusteaduse bakalaureusekraadi.

- On töötanud OÜ Helena ilukeskuse administraatori ja juhataja assistendina, OÜ AC Nielsen Eesti küsituleja ning superviisori asetäitjana. On projektipõhiselt tööl olnud veel mõnedes ettevõtetes, kus on kogemusi omandanud nii arvamus- ja turundusuuringute alal kui ka esitlustöö ja degusteerimise valdkonnas.
- Alates 1. novembrist 2013 Tõrva Avatud Noortekeskuse juhataja

Piret Karu

- Piret Karu on sündinud 1984 a Helme vallas Linnakülas.
- Lõpetanud Tõrva Gümnaasiumi ja omab Eesti Maaülikooli magistrikraadi põllumajandusteaduste alal.
- On töötanud kaupluse „Tõrvik“ juhatajana ja Naku-tu turismitalu perenaiesena.
- Alates 5. novembrist 2013 Tõrva abilinnapea
- Vallaline

Siim Ausmees

- Siim Ausmees on sündinud 8. aprillil 1983. aastal.
- Lõpetanud 2001. aastal Tõrva Gümnaasiumi, 2005. aastal Tartu Ülikooli politoloogia ja avaliku halduse erialadel ning 2013. aastal Luua Metsanduskooli loodusretkejuhi erialal.
- Olnud aastatel 2003-2009 Tõrva Linnavolikogu liige ning töötanud aastatel 2009-2013 Tõrva Linnavalitsuses.
- Alates 5. novembrist 2013 Tõrva Linnavalitsuse liige.
- Abielus

Tõrva meesansambel juubelite laustule all

45 aastat on teeneline metsaülem Tõnis Ainso igal nädalal vähemalt korra sõitnud Soontaga metsade sülest Tõrva järvede keskele selleks, et ei kustuks laulutuli, mille omal ajal süütasid Olinde Laikask ja Helmut Pastarus Valga KEK-is. Kokku teeb see 2200 sõitu ja 65000 kilomeetrit ehk lihtsamalt öeldes poolteist tiiru ümber maakera.

Nende 45 aasta jooksul on Tõrva meesansamblist nõnda palju juubeli-verstaposte mööda tuhisunud, et ega enam hoobilt ei ütlegi – mitmes see siis nüüd oli? Ja ega postidelt numbreid ka sellise kiiruse juures enam lugeda ei jõua! Kas polnud mitte üheksas (niisama palju kui On Tõnise ansambelis mehi), see aga tähendab, et tulemas on peagi üks õige priiske ja eriti ümmargune verstapost, mis juba täna selge ilma silmaga kõrgemalt kohalt veidike pais- tab

Kui liikuda edasi kas või teosam- mul, kilomeeter aastas, ka siis oleks see tee, mille meesansambel on läbinud ju- ba pikem kui maraton. Juubelite puhul on kombeks korraks kiirus maha võtta ja peatuda – tagasi vaadata tulnud tee- le. Meesansambli maraton on liiga pikk selleks, et siin sõnadega seletama hakata. Tunduvalt lihtsam on teha seda ehi- tajate kombel graafiliselt (on ju tege- mist ehitusettevõttes sündinud ansamb- liga). No näiteks joograafikuna, kus juubelid on maha märgitud verstapost- idena. Stardijoonetõmbaks Lasnamäe laulukaare alla – kohta, kust on alguse saanud kõik meie viimased ühissetvõtm- ised. See ünikaalne laululava ja eesti- meelsuse sümbol valmis sel samal ajal, kui Tõrvas sündis KEK- i meesansam- bel. Juubeliverstapostid sellel ansamb- ligraafikul seoks logode ja laulude abil nende ammuste, unustamatute hetke- dega. Toon mõned näited.

Teise verstaposti (10a) külge ripu- takts Gruusia reisi logona veinisarve ja kordaks Batuumis, Adžaari Riiklikus Draamateatris lauldud ehsat mägilas- te rahvalaulu „Tšonguro“.

Kolmanda peatuse (15 a) teeks Kiie- vis Dnepri kõrgel kaldal koos Tallinna Haridustöölise Naiskooori ja meesam- bli kõige suurema sõbra ning õpe- taja Ants Söödiga. Laulaks seal, suurlin- na panoraami taustal „Kalevite kantsi“ professori õpetatud sõnadega (st slaavi varianti).

Neljäs peatus (20 a)toimuks Praha kurikuulsas „Karika“ kõrtsis. Logoks võ- takts kahe kange mehe portreed seinalt: vahva Švejk kõrvuti kärebest poolt kau- nistatud keisrihäräga. Seltskonna tun- gival soovil tuleksid taasesitamisele kõik ansambli repertuaari kuuluvad joogi- laulud.

Seitsmes pikem peatus (35 a) leiaks aset ligi 100 km pikkuse Trondheimi fjordi kaldapealsel, kohal kus Tõrva rah- vakooli ja meesansambli võeti vastu nagu päris oma kodus – majutati pere- desse. Laulda seal Põhjala kargel ranna-

mäel sobiks meie oma kodusooja A. Uustulndi laulu „Kodu rannamäel“.

Tänavuse juubeli (45 a) logoks va- lik Eiffeli torni Ruhnu saarelt. Tuletor- ni sellepärast, et „laululaev“ püsiks kindlalt oma kursil. Aga Ruhnu, kui meesansambli juubeliaasta „oma saare“ – kõige mõnusama ja kõige põnevama esinemispaiga käesoleval hooajal. Seal tornis, pilvepiiril, laulaks sellele suure- le merele ja tema pisikesele pärlile naabri-Virve „Merepidu“, lugu, mida rahva soovil tuli kontserdil korrata.

Need olid mõned põgusad meenu- tused sellelt maratoniteekonnalt, het- ked, mis ei taha kohe mitte kuidagi meist maha jääda, kuigi need aastad koos ajaga on ammu lännu, mis lännu. Aga tee, see lookleb aina edasi üle rõo- mude ja murede ning keegi meist ei tea, kuhu ta lõpuks välja jõuab. Ehitusgraafikutele tähistatakse etappe, mis eriti olu- lise tähtsusega – punase joonega. Meesansambli tegevusgraafikul kasutaks punast värvi tänaste ettevõtmiste puhul, sest algus on ju alati täna!

Möödunud juubeldamistest sai nüüd üht-teist räägitud, aga kui avaks veidi ust ka tulevikku. Mida aeg edasi, seda aina hüllemaks kipub minema ja mitte ainult selle läheneva viiekümne pärast. Ainuüksi järgmise 12 kuu jook- sul jätkub ansambli juubeldamist vähe- malt seitsmel põhjusel, on algamas töö- line juubelite periood. Ja siit nad tule- vad!

Kalju Kirsimäe (85), Tõrva meesam- bli „lipulaev“. Mees, kelle elu ja õnn on lapsepõlvest saati olnud seotud muu- sikaga. Laul ja pillimäng on teda eluteel alati saatnud ja seda ka rasketel aega- del. Teenekas pedagoog, kes on jaga- nud tarkuseteri sadadele õpilastele ja enamus neist kummardavad teda elu lõ- puni. Kõigi looduseadustega kooskõ- lastatult on see kullaväärtusega Kalju maakonna hariduspõllult kantud „kin- nisvararegistrisse“.

Tõnis Ainso (80), tema see „pea- süüdlane“ ongi selles, et poistest on saan- nud laulusõltlased, kes rohkem kui pool oma elust ja vabast ajast on „raisanud“ kooskäimise ja –kõõrutamise peale. Kui spordiga võrrelda, siis võime öelda, et tiimi peatreener on oma laheda ja lep- liku meele ning sooja südamega osanud võita kõik selle poole sajandi pikkuse „Tour of Music“ etapid. Vaid tma mõis- tab ja suudab koos hoida nii metsikult erinevatest egodest ühtset ja võitmatut (loe: lahutamatu) meeskonda. Kollektiiv, kellest siinjutt käib, on eelkõige Tõnise ansambel (Aakre metskonna raieb- rigaad) ja alles seejärel oma asutuse (KEK), oma linna (Tõrva) ja oma piir- konna (Helme) patrioot.

Ants Kalpus (80), teenekas laulu- ja pillimees. Koos oma võrratult optimist- liku „Manniga“ on ta Mulgimaa tõeli- seks uhkuseks. Teist nii laulule ja laste- le pühendunud perekonda, kus järgla- sed saadetakse eluteele vaid kullatud

Tõnis Ainso

Erakogu

medalite ja laululähingute võitjatena annab küll otsida.

Aksel Arjak (80), mõnusa hääle ja iseloomuga bass, kes ealeski ei passi. Kuldsete kätega meistrimees, alati val- mis sulle appi tulema. Kord uue aasta lävel kinkis igale kaasvõitlejale ehsat kadakast omavalmistatud õnnemedali ja juubeli puhul kilipilsud, selleks, et püsiks üksmeel j valitseks rahu maa peal (st ansambli proovides). Teda võib täie õigusega nimetada meesansambli rahupreemia laureaadiks.

Aadu Kaasik (75), teist sellist meest vist küll ei leidu: pikaajaline kooli- ja koorijuht, palju rahva südame võit- nud laulude autor (nii viisi kui sõna- de), mitmekülgne pillimees ja –õpetaja, solist ja ansambliuugi paljudele kollektiividele jne. Tänu temale ja ta lau- ludele on Tõrva meesansambel kahel korral järjest Kagu-Eesti laulupäevade „lahinguväljalt“ naasnud Rooma (loe: Tõrva) kilbiga.

Arvo Odras (75), mees kes omal ajal on liigutanud suuri „laevu“ ja kima- nud mööda raskeid ralliradasid ning kui vähegi võimalik, siis ikka koos lauluga. Ka meesansambli ei ole ta mitte „viies ratas vankri all“. Baritone on tiimis alati olnud nii nagu A. Oidi laulus: „Aga meid oli kolm – kanged poisid kõik.“

„Sõnnikese sünnipäevadel“ esineb Arvo tavaliselt solistina ja siis ei väsi rahvas teda kiitmast.

Enno Jaani (75), see mees võiks va- balt laulda igas häälerühmas, aga kuna ta jäi tundidesse hiljaks, siis tuleb tal nüüd „maadelda“ kõige raskemas kate- goorias, pista rinda kõige madalamate nootidega. Ka nendega saab ta Lurichi kombel edukalt hakkama. Enne Tõnise ansambliisse tulekut haris ennast korra- likult tervelt üheksas laulukollektiivis ja nüüd jääb tarkust üle veel teistegi jaoks.

Ta mõistab hästi lugeda, olgu need siis noodid, projektijoonised või mesilaste tantsusammud.

Kui võtta kõik need Tõrva meesam- bli maratonaastad kokku, siis võiks seda teha „Kaunimate aastate Vennas- konna“ kombel küsides iseandalt, et millised nendest 45-st on siis olnud need kõige ilusamad? Meie arvamus langeb kokku tartlaste omaga – need on veel ees! Vanemuise vennaskond, kes on koos laulnud ka juba 21 aastat, soo- vitab kõigil niimoodi mõelda, ole sa siis 10- või 80-aastane: „Elu on näidanud, et mida aasta edasi, seda paremini mõistame ennast ja enda ümber toimu- vat. Kaunimad aastad koosnevad hetke- dest ning neid hetki on aina rohkem ja rohkem, kui oskad näha ilu ja elu.“

Muidugi on olnud erilisel ilusaid aegu ja aastaid (noorus ei tule ju ial ta- gasi!), kuid käesolev on kahtlemata ol- nud üks ilusamaid, vahest isegi lausa imeline oma jalustrabavate hetkede poolest. Aga miks me ei võiks ka järg- mistelt sedasama kõige paremat ooda- ta? Tuleb vaid ise vastu minna ja mitte istuma jääda. Püüan tuua siin vaid mõ- ne näite selle aasta imelistest hetkedest.

Valga kultuurikeskuses toimunud Kagu-Eesti laulupäeva finaalis, esineja- te arvustamisel lausvas Toomas Voll, üks Eesti tunnustatumaid selle ala autori- teete Tõrva meesansambli kohta järg- mised sõnad: „Siin polnud küll midagi kirjutada (loe: vigu loetleda), pane pliiats käest, sule silmad ja naudi seda saundi, seda kooskõla.“ Selle peale ei mõista kohe midagi muud öelda, kui vast ainult Henry van Dyke sõnadega, et metsad oleksid väga vaiksed, kui lau- laksid vaid need linnud, kes teevad seda kõige paremini.

Kaks järgmist sellist hetke on pärit paradiisisaarelt Ruhnult, kus ansambli

oli suurepärase võimalus esineda kahes väga erilises ja erinevas paigas – laada- platsil ja kirikutes. Liise talu ajalooühon- gulisel õues, mõnusa laadameeleolus toimunud kontserdil vaheldusid laulud Tõrvast, tantsud Audrust ning pillilood mõlemalt poolt. Kui me oma lauludega „metsast välja mere äärde jõudsime“, hakkas tuul (loe: aplaus) tõusma nagu enne tormi. Ja torm tuligi – selleks sai naabri Virve „Merepidu“ (autor on lau- lus peo all mõelnudki tormi). Lugu tuli kordamisele ja seda juba laulu- ja tant- supeo moodi, ühiselt, kõik koos. Audru tantsuansambli olid „Merepeo“ sam- mud juba kodus selgeks õpitud, aga laa- darahvas seadis need tantsupeolt pai- ka. Nii ei saanudki see suurepärase me- repidu lõppeda enne, kui koit hääriku- le käe ulatas. Kui niimoodi laulud kuulajateni jõuavad ja kui järgmistel päevadelgi veel häid sõnu kuuled, siis tunned, et kõik eelnev vaev ja kulud on kuhjaga kaetud.

Laulda Ruhnul kirikutes, mida Jüri Aarma nimetab lausa oma seitsme maailmaime hulka, oleks väljakutse ka kõige profimatele. Vana kirikut (1644), mida loetakse üldse vanimaks säilinud puitehitiseks Baltimaades, kasutasid ruhtnased peale uue kiriku valmimist (1912) ainult väga pidulikel juhtudel. See, et meesansambli avanes võimalus pärast teeneka kirikuõpetaja Harry-Johannes Reinu (87 a) jumalateenistust Ruhnu uues kirikus, laulda ka iidse aja- loolises templis oma lihtsaid kodulaule, oli eriliseks tunnustuseks meesansam- bile ja Tõrvale.

Selliste imeliste hetkede loetelu võiks veel pikalt jätkata. Kahjuks ei mõista sõnadega nende hetkede tege- likke elamusi edasi anda, saab vaid põ- gusalt vihjata, ei idagi enamast.

30 aastat tagasi, ansambli kolman- da juubeli ajal raius kroonikakirjutaja Rudolf Enne raamatuse sellised read: „Meie arvates on suurim kordaminek selles, et täna, 15 aastat hiljem, oleme ikka veel laval, sealjuures ei ole meie koosseis olulisel määral muutunud...“ Kroonik lähtus ilmselt tõeterast, et ainu- ke püsiv asi siin ilmas on muutumise. 15 aastat samas koosseisus – mida- gi nagu oleks pidanud teisiti olema! Tä- na, kui oleme jõudnud kolm korda kau- gemale, pole vaja uusi sõnu, võib liht- salt märkida: loe lk. 50 (15 a juubel) ja lisada PS: kümnest asutajaliikmest on nelja edutatud ja nad laulavad nüüd kõige kõrgemas kooris.“

Erandid on alati lubatud ja vaid kin- nitavad reeglit. Ka maestro Tõnis kuu- lub nende hulka: ta on mees, kes on tul- nus Taara tammikuste ja teinud poisid sarveluusta!

Täname kõiki teekaaslasi, kes on ai- danud tabada imelisi hetki!

Tõrva meesansambel on jätkuvalt laval ja tema kaunimad aastad veel ees.

Eduard Nigol, ansambli vanem (tegelikult kõige noorem)

Naiskoor HELI saab 60. aastaseks

Koor asutati septembris 1953. Esi- mene dirigent oli Jüri Hansson. Lauljaid algul 20. 1955.a. laulupeol esineti esi- mest korda. Aastast 1958 sai koori diri- gendiks Mari Kull, 1959. a. asus aga koori juhatama Jüri Koks. 1960/1961 anti juba 5 iseseisvat kontserti.

1961. a. sai koor nimeks HELI. Liidi Mandre-Pajumägi alustas kooriga tööd 1965.a. Aado Kaasik sai dirigen- diks aastal 1968 ning juhatas koori ku- ni 1981. aastani. Naised said endale Kodavere rahvariideid 1968.a.

Juunis 1970. toimus tervet Eestit hõlmav HELI nimeliste kooride I kokku- tulek Tartumaal Kavildas. Selle tradit- siooni algatas Tartu dirigent Uno Uiga. Nimeks sai HELIAAD. See oli 2-päeva- ne laululaager, mis toimus igal aastal eri kohas.

Üle Eesti oli HELI nimelisi koore

kokku 10, neist 2 sega- ja 8 naiskoo- ri. Hiljem liitus puhkpilliorkester HELIT- RON. Kokkusaamiste traditsioon kestis 1988. aastani. 1985.a. kirjutas maestro Sven Malm naiskooorile moto:

*Helise laul ja väärtusi loo,
Helile uusi sõpru sa too!
Kirgas ja sädelev südamlük viis,
tervisi kõigile Heli poolt vii!
Kõlaga laul aegade teel!*

1981.a. sai koori dirigendiks Imbi Umbleja, kes on seda tänuväärset tööd teinud tänase päevani.

1983.a. lindistati Sangaste lossis HELI koori poolt esitatud laule: „Lui- ged“, „Lepalind“, Aado Kaasiku „Kodu- linnale“ ja „Vanamõisa järv“. 1986.a. toimus Tallinnas naiskoooride võistulau- mine ning koor säilitas B-kategooria.

1990.a. oli koori nimekirjas 49 lau- jat, kroonikuks sai Silvi Sirelpuu.

Naiskoor Heli laulupeol

Erakogu

1992.a. käis koor Soomes Laihias kont- sertreisil. Lauldi 4 erinevas keeles, rep- ertuaaris 20 laulu.

Selle reisi eel said naised endile uh- ked Helme rahvariideid. 1995.a. toimu- sid Tallinnas ESTO päevad, millest ka HELI osa võttis. 2000.a. juunis peeti Soome – Eesti laulupidu, mis aga keh- va kvaliteedi tõttu pettumuse valmistas.

22. nov. 2003 peeti Tõrva Kirik- Kammersaalis koori 50. juubel. Lauldi 16 laulu.

Kokkuvõtteks võib öelda, et nais- koor HELI on alates 1955. aastast esi- nenud kõigil üldlaulupidudel ja maa- konna laulupäevadel, samuti vabariik- likel naiskoooride laulupäevadel. Praegu on koori nimekirjas 23 lauljat. Linda

Säks on meie kooris laulnud 60 aastat, Virve Umbleja 54 ning Milvi Kalpus 48 aastat.

Anne Tamm, koori vanem

Naiskoor HELI 60. juubeli kontsert toimub Tõrva kirik- kammersaalis 29. novembril kell 19. Olete oodatud!

Sillervo laulis Saksamaal

20 aastat tagasi said alguse sõprus-suhted EELK Viljandi praostkonna ja Saksamaa Bramsche kirikuringkonna vahel. Soojad ja tugevad sõprusuhted on aidanud Viljandi praostkonna kogudustes nii remonttööd teostada kui ka sündmusi korraldada. Sõprusuhtet kantud eestpalved ning vastastikune julgustamine mõjuvad hingekosutavalt.

Meie sõprusuhtete 20. aastapäeva tähistati Saksamaal selle kuuvahetuse nädalal. Külla kutsuti Viljandi praostkonna koguduste esindajad ja vaimulikud. Sellistel külaskäikudel on tähtsal kohal muusikalised ettevõtmised. Harilikult iga kahe aastat tagant on kutsutud Viljandi praostkonnast külla üks kirikukoor kontserte andma. Seekord kutsuti ansambel Sillervo sõprusvisiidile kaasa. Oleme küll Helme valla ansambel, aga laulame sageli nii oma koduvalla kui ka kaugemate kantide kirikutes. Saksamaa reisiks saime terve aasta jooksul valmistada ette pika kontserdikava vaimulikust lauludest ja Eesti rahvalauludest.

Sillervo esimene ülesastumine toimus Bramsche Martini kirikus. Siin toimus kohaliku praosti ehk superintendent Hans Hentscheli vastuvõtt. Esmalt võttis praost vastu meie vaimulikke ja teda toetas hulk Bramsche kirikuringkonna vaimulikke. Ma ei tea, kas kohalid olid tulnud absoluutselt kõik piirkonna vaimulikud, aga arvult oli neid umbes paarkümmend. Oli äärmiselt soe tunne kohata sõprade külaliskohust ja huvi meie käekäigu vastu.

Ligi kolmsada külalist mahtus kirikusse suurele vastuvõtule. Kutsutud oli kiriku- ja teisi avaliku elu tegelasi, nooremad ja vanemat rahvast. Samuti perekonnad, kes meie reisijaid oma kodudes majutasid. Vastuvõtu eeskavas mängis mõtlemapaneva sketši praost koos mõne kaaslasega, esitas pika loo pantomiimi näitleja Manfred Pomorin, laulsid mõned laulud Bramsche noored. Sillervo tervitas võõrustajaid nii saksakeelseste salvidega kui ka Eesti rahvaviisidega, kandes seljas mulgi rahvaviiseid. Vastuvõtul ulatas Viljandi praost Marko Tiitus Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku kostöömedali Ursula Mallyle. Ursula Mally on olnud 20 aastat meie sõprusuhted korraldava komisjoni eestvedaja Bramsches. Tema töö ja pühendumus on hindamatu.

Usupuhastuspäeva õhtul 31.oktoob-

Sillervo oma koorivormis Nortrupi Dorothea kirikus laulmas jumalateenistusel

Mati Madal

ril olime kirikutes laiali, lihtsalt jumalateenistustel osalemas ja laulmas luterliku kiriku hünni „Üks kindel linn ja varjupaik“ saksa ehk originaalkeeles. Kahel järgmisel õhtul andsime tunnipikkused kontserdid, kus muuhulgas laulsime sedasama Martin Lutheri laulu neljahäälselt. Sillervot juhatas kõikjal ikka Imbi Umbleja, saatis klaveril ja orelil Thea Leitmaa, kaunistas kontserti viiulil Katrin Kannukene.

Esimene kontsert toimus Quackenbrücki Peetri kirikus. Siin kirikus vahetati mõni aasta tagasi orel. Endise oreli võtsime tänulikena vastu Helme kirikusse, meie rahvas on sellest pillist heameelt tundnud. Quackenbrücki Peetri kirik on 1966. aastal ehitatud. Selles kirikus laulmine tundus meeldiv ja lihtne, sest nägime ja kuulsime omavahel üksteist suurepäraselt, kasutasime digiklaverit, viibisime kogu kontserdi aja altari ees. Linnas elab 12 000 inimest, kirikusse kogunes vast paarsada kuulajat. Enne kontserti paluti meid kogudusemajja kaunist kaetud kohvilauda. Teenidajad suhtlesid meiega vene keeles, eks siis pärineb Volga aladelt.

Teisel õhtul andsime kontserdi Venne Walpurgi kirikus. Venne on Tõrva suurune asula. Kirik pärineb 19. sajandist. Siin panime endid proovile suure oreli taltutamise, eesotsas Thea Leitmaaga. See tähendab, et ühe osa kontserdist laulsime rõdult, nägime vaeva, et oreli- ja meie lauluhäält kokku sobitada. Analüütikud andsid meie kahte kontserti võrreldes erinevaid ja vastukäivaid hinnanguid, mis kokkuvõttes tähendas kontsertide suurepärasest korda-

minekut. Kohaliku publiku vastuvõtt oli aga enam kui hämmastav. Mõlemal kontserdil plaksutati meid soojalt tagasi altari ette lisapala laulma. Venne kirikulised aplodeerisid eriti tungival ja tõusid lausa püsti. Minu arvates pole Sillervo ammu sellist vastuvõttu kohanud. Lisapalaks laulsime „Kungla rahvast“ ehk oma kontserdikava viimast laulu. „Kungla rahvast“ peavad laulma kõik Eestimaa külalised seal Bramsches, sest see on saanud seal sõpruskomisjoni lemmiklooks. Pühapäeval jutlustasid Viljandi praostkonna vaimulikud Bramsche kirikuringkonna kirikutes. Helme kirikuõpetaja ja Sillervo viibisid Nortrupi Dorothea kirikus. Nortrup on samuti Tõrva suurune asula ja kirik 19. sajandist.

Reisipäevade hommikupoolikuti viidi meid ekskursioonidele. Bramsches tutvustas meile linna ajalugu ja elu kohalik mees. Bramsche linnas elab 30 tuhat elanikku. Bramsche ajalugu ulatub tuhande aasta taha. Kõige enam on Bramschet tuntud juba keskajast alates punase kalevi tootjana.

Suursugune oli meie külaskäik Papenburgi Meyeri laevatehasesse. Papenburg asub Bramschest sadakond kilomeetrit põhjapool, aga Põhjamereni jääb siit veel pisut maad. Laevatehases peavad vastsed meresõidukid kulgema kanalit ja Emsi jõge pidi, pääsemaks avasse vette. Laevatehase rajas Willm Rolf Meyer 1795. a. Põlvest põlve on laevatehast hoitud Meyerite perekonna käes. Täna sel päeval töötab laevatehases 2500 inimest. Siin on kaks suurt dokki, kus laevad valmis ehitatakse, suurem

nendest on 504 m pikk, 125 m lai ja 75 m kõrge. Papenburgi laevatehases ehitati 1979-1980. a. ka laev Estonia, kuid sellel teemal meie ekskursioonil ei peatunud üldse. Nägime fotosid ja makette näiteks Viking Line laevadest, Silja Europast ja suurtest kruiisilaevadest, millel on konverentsisaalid, restoranid, baarid, korvpalliväljakud, basseinid. Paar aastat tagasi on siin valminud paar Disney kruiisilaeva, mis pakuvad Disneylandi elamusi igas vanuses lastele ja täiskasvanutele. Kohe-kohe oli valmis saamas 18-korruseline Norra kruiisilaev Norwegian Getaway ja meil oli suurepärase võimaluse näha, kuidas uhkele merekaamelile viimast lihvi anti.

Bad Essen on olnud kuurortlinn, paiknedes Bramschest kagu suunas. Nimelt on siin leitud soola, mis võimaldab pakkuda raviteenuseid. Lisaks pakub naudinguid Bad Esseni loodus oma pinnavormidega.

Osnabrück oli Bramsche külje all paiknev suurem keskus, 160 tuhande elanikuga linn. Linn on pärit 8. sajandi lõpust. Kui 17. saj leidis Euroopas aset Kolmekümneaastane sõda, siis 1643.-1648. a. tegeleti sõjajärgse Westfaleni rahulepingu koostamise ja allkirjastamisega ja see protsess toimus just Osnabrücki linnas. Kahjuks 1944-1945. a. Teise maailmasõja pommitamised tabasid Osnabrücki linna hävitavalt ja täna sel päeval nähtav vanalinn on suures osas taastatud. Osnabrückis külastasime luterliku Maarja kirikut ja katoliiklikku Peetri kirikut ning tutvusime aktiivselt kaubandusega.

Arvo Lasting

Tõrva linnas sõlmisid koalitsioonilepingu kolm osapoolt

29. oktoobril sõlmisid Isamaa ja Res Publica Liit, Eesti Reformierakond ja vaimusliit Tõrvakad koalitsioonilepingu, mille järgi asutakse üheskoos Tõrva linna juhtima aastatel 2013-2017. Koalitsioonilepingu järgi kuuluvad linnapea ja volikogu esimehe kohad Isamaa ja Res Publica Liidule, abilinnapea ja volikogu aseesimehe ametikohad Eesti Reformierakonnale.

Vastloodud koalitsioon tegutseb selle nimel, et aktiivselt kasutada siseriiklikke ja Euroopa Liidu toetusi Tõrva linna arendamiseks. Mitmete koalitsioonilepingus olevate investeringute teostamine sõltub nii välisvahendite olemasolust kui ka omavalitsuse ja riigi võimalustest.

1. Noored

o Jätkame lastele mõeldud mänguväljakute rajamist Tõrva linnaosas; o Toetame Tõrva Noortevolikogu tegevust, et väärtustada noorte hääli; o Jätkame noortekeskuse arendamist terviklikuks noortele suunatud keskuks; o Korraldame noortekeskuse juures asuvad korv- ja jalgpalliplatsid ning algatame uusi huvitegevusringid.

2. Haridus

o Seisame selle eest, et Tõrva oleks jätkuvalt piirkondlik hariduskeskus koos keskhariduse omandamise võimalusega; o Õpilaste arvu suurendamiseks Tõrva Gümnaasiumis mitmekesisemate valikainete võimalusi ja alustame õpilaskodujuulakompleksi rajamist; o Tõhustame ettevõtlusalast õpet Tõrva Gümnaasiumis; o Seisame selle eest, et vähendada lasteaiaõpetajate, noorsootöötajate ja hu-

vikooli õpetajate palgalõhet haridustöötajate töötasudega; o Tõhustame huvihariduse andmise võimalusi koostöös naaberomavalitsustega; o Loomme motiivatsioonifondi õpetajate premeerimiseks ja heade algatuste toetamiseks.

3. Ettevõtlus

o Jätkame uute ettevõtjate ligi tõmbamist Tõrva linna ja väärtustame linnas tegutsevaid ettevõtjaid; o Loomme omavalitsusepoolse alustava ettevõtja toetusprogrammi; o Kaasame investeringuid Riiska tööstusala taristu rekonstrueerimiseks; o Rohkem töökohti – toetame ettevõtluseks vajaliku taristu ja tingimuste loomist ning arendamist; o Loomme kaugtööd võimaldava töökeskkonna.

4. Turism

o Tagame linna külalistele hästi toimivate infostsüsteemide (tänavaviidad, koduleht, nutirakendused, infopunkt) kaudu mugava viibimise Tõrvas; o Koostöös erasektoriga rajame Tõrva seikluspargi ja Riiska järvele ekstreemspordi viljelemiseks kaablipargi; o Jätkame Tõrva linna suurürituste toetamist ja tutvustame linna läbi eripalgeliste ettevõtmiste.

5. Linnajuhtimine

o Piirkonna konkurentsivõime tõstmiseks toetame jätkuvalt lähimavalitsustega ühinemist; o Linnaelarve koostamisel rakendame „kaasava elarve mudelit“ ja anname iga-aastaselt linnakodanikele võimaluse kaasa rääkida vähemalt 10 000 € investeerimises avalikesse objektidesse; o Teeme aktiivselt tööd Euroopa Liidu

struktuuriotustuste maksimaalseks ära kasutamiseks Tõrva linna arengus, kaasates selleks nii arenguorganisatsioone kui spetsialiste erinevatest eluvaldkondadest;

o Kaasame ettevõtjad linna juhtimise läbi regulaarselt toimuvate ümarlaudade korraldamise ning omavalitsuse arendusprojektide elluviimise; o Loomme võimalusi linnas tööle asuvatele noortele spetsialistidele kaasagsete elamisvõimaluste kasutamist; o Moodustame töövõimelise asjatundjatest koosneva linnavalitsuse, sõltumata erakondlikust kuuluvusest – linn peab olema asjatundlikult juhitud, allasutus- juhtideks oma valdkonna spetsialistid.

6. Sport

o Jätkame investeringute tegemist Tõrva terviseradade arendamiseks ning paigaldame sportimiskohtade ja mänguväljakute juurde välitrenažöörid; o Aitame jätkuvalt kaasa üleriigilise tähtsusega spordiürituste läbiviimisele Tõrva linnas, tehes koostööd nii spordi- alaliitude kui ka spordiürituste korraldajatega; o Koostame Tõrva linnas toimuvad tervisespordiüritused ühisenimetusse alla „Tõrva liigub!“, arendame sporditurismi ja kutsume ellu Tõrva viisikürituse sarja; o Rekonstrueerime Tõrva Gümnaasiumi staadioni.

7. Sotsiaalvaldkond

o Parandame liikumisraskustega inimeste liikumisvõimalusi Tõrva linnas; o Jätkame eriarstiabi teenuste pakkumist Tõrva linnas; o Otsime lahendusi perearstiteenuse

kättesaadavuse parendamiseks;

o Tõhustame saunateenuse osutamist.

8. Kultuur

o Jätkame tõrvakate rahvakultuuri ja –kunstialaste tegevuste toetamist; o Aitame jätkuvalt kaasa mulgi kultuuri, keele ja meele edendamisele; o Jätkame traditsiooniliste Tõrva linna kultuuriürituste toetamist ning ühes aktiivsete eestvedajatega planeerime ja viieme ellu uusi ettevõtmisi; o Rekonstrueerime Tõrva kultuurimaja; o Ehitame kaasaja vajadustele vastava laululava; o Seisame selle eest, et vähendada palgalõhet haridus- ja kultuuritöötajate vahel.

9. Elukeskkond

o Oleme korteriühistutele partneriks majade ja nende ümbruse kordategemisel; o Jätkame kortermajade soojustamise toetamist; o Toetame linna peatänavate ääres olevate hoonete fassaadide korrastamist; o Seisame linna teedevõrgu jätkuva parendamise eest; aitame lahendada Riiska linnaosa parkimisprobleeme; o Vajadusel kaasame linnavalitsuse tegevusse arhitekti; o Jätkame Riiska ja Vanamõisa järvede ning rannaalade korrastamist; o Suurendame linnas turvakaamerate arvu; o Kutsume ellu istepinkide projekti: paigaldame parkidesse, tänavate äärde ja haljasaladele eriilmelisi istepinke, rikastamaks linna miljööd ning pakkumaks võimalusi puhkepauside pidamiseks; o Rajame Tõrva kesklinna kaasagsete turukompleksi.

VEEMAJANDUSPROJEKTI VEERG

Aeg on möödunud märkamatult. Suvest saanud sügis ja kaugel see lumigi enam on. Märkamatult ei ole aga möödunud aeg Tõrva linna Veemajandusprojekti objektidel. Käinud on vilgas töö ja tegemine. Ekskavaatorid linnatänavatel on olnud juba harjunud vaatepilt. Mis on aga juhtunud tänaseks – ekskavaatorid on kadunud?

Jah, ekskavaatorid on kadunud, sest tööd on lõpetatud. Kõik kavandatud, v.a. üksikud vaegtööd, mis ilmastiku tõttu lükatud kevadperioodile, lepingulisel tööl on tänaseks valmis.

Tõrva linn on saanud endale kaasagse veemajandussüsteemi, milles toimib veetööstusjaam Kaarlimäel, roveepuhasti Vanamõisas ning värskelt rajatud vee- ja kanalisatsioonitrassid ning roveepump-lad linnatänavatel. Vanad amortiseerunud biotiigid Vanamõisas, Riiskal ning Väike-Vahtras on suletud. Kogu Tõrva linnas kogutav rovesi läbib kaasagse roveepuhasti ning suubub keskkonnaohuetele vastava puhastusastmaga Öhne jõkke Vanamõisas. Töös on ka projekti raames tarnitud hooldusseadmed, eelkõige survepesu- ja hooldusauto. Teede ja tänavate taastamine ehitustööde järgsel on teostatud niivõrd, kui seda lubas sügisene ilm. Tegemata jäänud tööd teostatakse kevadel kuivaperioodi saabumisel.

Projekti abikõlblike kulude kogumaksumuseks on 9 611 785, 93 EUR, millest EL Ühtekuuluvusfondist tasutakse 84,47%. Ülejäänud osa kuulub tasumisele Tõrva linna vahenditest. Täna sellega on teostatud tööd eest, mis teostatud augusti lõpu seisuga. Menetlust vajavad veel arved septembri, oktoobri ja poole novembri eest, samuti muud asjakohased arved ja dokumendid seoses lepingute lõpetamisega. Viimased väljamaksed peaksid saama teoks hiljemalt uue aasta jaanuari lõpuks. Detsembri lõpu seisuga lahkub ametist ka allkirjutatu – projektijuht.

Uuel aastal algab seega uus periood Tõrva linna igapäevaelus, kus vee-ettevõtte – Tõrva Veejoud OÜ – on märkimisväärselt suurem koormus ja kohustus uute süsteemide – torustikud, pumplad, veetööstusjaam ja roveepuhasti – hooldus- ja ka remonditöödeks. Eelkirjeldatuga kaasnevad ka ettevõtte suuremad majanduskulud. Päevakorrale tõuseb vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind tavaklientidele. Kuna nüüdsest on klientidele kättesaadav nõuetekohaselt puhastatud ja pidevalt kontrolli all olev joogivesi ning rovesi kogutakse läbi värskelt ehitatud trasside ja pumplate süsteemi kaasagsesse roveepuhastisse, on iseenesest mõistetav, et kulud vee-ettevõttele nii elektrienergia kulu kui ka muude hooldustööde ja personali palkadele on suuremad. Loodame, et kliendid mõistavad seda ning arvestavad juba ette vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinna tõusuga lähijärg. Tõenäoliselt jääb liitumistasu endiselt nulliks

Projektijuhina tänan kõiki linnakodanikke, ettevõtteid ja asutusi, Linnavalitsust, töövõtjaid, alltöövõtjaid Inseneri ja kõiki teisi isikuid, kelledega minul oli kokkupuuteid Tõrva linna Veemajandusprojekti elluviimisel viimase pooleteise aasta jooksul. Soovin kõigile edukat aastalõppu ja kõike ilusat ja paremat järgneval aastal. Ise olen avatud uuteks väljakutseteks.

Infot veemajandusprojekti kohta on võimalik leida veebilehelt www.torvaveejoud.ee.

Lembit Talli, projektijuht
OÜ Tõrva Veejoud
telefon 5179729
Lembit.Talli@mail.ee

Täname toetuse eest!

SDE
hoolimise jõud

Helme-Tõrva Elu
tervitab uut ilmakodanikku

FEELIKS JAKOBSON
31.10.2013

Kevade keskuse arvutipoes

- * Arvutite remont ja hooldus
  - * Ordi arvutite garantiiremont
  - * Mustvalge ja värviline paljundus A4
  - * Dokumentide kiletamine
  - * Videokassetide digitaliseerimine
- Kojukutsed: 501 5282,
info@silverarvuti.ee
Kauplus avatud E-N 12-17
Väljakutsed E-N 9-12, R 9-17

KULTUURISÜNDMUSED NOVEMBRIS-DETSEMBRIS

29. novembril kell 19

Tõrva kirik - kammersaalis naiskoor „Heli“ 60. juubeli kontsert

1. detsembril kell 16

Tõrva keskvaljakul kuusetulede süütamine (1. advent). Esinevad tantsustuudio „Lys“ lapsed, laulustuudio solistid, kammersaalis. LC Tõrva Mari naised pakuvad muffineid ja sooja teed

8. detsembril kell 16

Tõrva kirik - kammersaalis suur lastekontsert (2. advent). Esinevad Tõrva Gümnaasiumi ja lasteade lapse, tantsustuudio Lys ja laulustuudio lapsed. Vahelugemised noortegrupilt „Hingedevärv“

15. detsembril kell 12

Helme valla eakate Jõulupidu Ala rahvamajas, esineb ansambel Lycill ja Küla Karla ning erinevad taidluskollektiivid. Palun teata osavõtust ja maksa 3 eurot 9. detsembriks tugigrupi juhile

15. detsembril kell 16

Tõrva kirik - kammersaalis „Usun inimeste headusesse“ (3. advent). Peaesineja Kait Tamra, heategevuskontserdiga toetatakse väikest Viktoriat.

20. detsembril kell 19

Tõrva kultuurimajas pidu „Talvele vastu“. Esinevad Tõrva kultuurimaja kollektiivid, tantsumuusikat teevad Lea ja Tõnu

21. detsembril kell 20

Jõulupidu Ala rahvamajas, meeleolu loob MARCO ja tantsurühm. Pääse ettetellimisel 6 eurot, peoõhtul 10 eurot. Info 53411816

22. detsembril kell 16

Tõrva kirik - kammersaalis (4. advent) Tõrva Muusikakooli kontsert

29. detsembril kell 16

Tõrva kirik - kammersaalis Sõnalis-muusikaline põimik „Hetked ajas...“.
Tõrva linnaaasta aastalõpukõne

KIRIKUTEATED

1. dets kell 11 I adventiaja pühapäeva jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

8. dets kell 11 II adventiaja pühapäeva jumalateenistus armulauaga Helme kirikus, kaasa teenib Tõrva Immanueli koguduse pastor Alari Allikas, laulab Sillervo

8. dets kell 14 adventiaja jumalateenistus Taagepera kirikus

15. dets kell 11 III adventiaja pühapäeva jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

22. dets kell 11 IV adventiaja pühapäeva jumalateenistus Tõrva Misjonimajas, teenivad pastorid Alari Allikas ja Arvo Lasting

24. dets kell 14 jõuluõhtu jumalateenistus Taagepera kirikus

24. dets kell 16 jõuluõhtu jumalateenistus adventiaja Helme kirikus

25. dets kell 11 I jõulupüha jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

25. dets kell 14 jõulu-jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis

31. dets kell 16 vana-aasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

1. jaan kell 11 uusaasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

5. jaan kell 11 kolmekuningapäeva jumalateenistus armulauaga Helme kirikus

Piiblitunnid Helme kirikus teisipäeviti kell 14.

Leeritöö Helme koguduses on alanud. Leeritunnid toimuvad paar korda kuus, täpsed ajad lepatakse jooksvalt kokku. Leeriõnnistamine toimub maikuu.

Täpsem info koguduse kontaktidel: arvo.lasting@eelk.ee, 5249654, facebook: arvo lasting.

Koguduse kantselei talvel avatud T-N kell 10-13, detsembris ka reedeti, samuti jumalateenistuste aegu.

K
KASKAAD-TS OÜ

- PVC aknad
- Aknalauad
- Veeplekid
- Metall- ja puituksed
- Paigaldustööd
- Viimistlustööd

Kevade Keskuses,
Kevade 4, Tõrva
E-R9-17

Tel/fax: 766 1525

Vabaduse 19, Valga
E-R 9-17

Tel/fax: 766 1025

Järgmine
Helme-Tõrva Elu
ilmub
19. detsembril.

Toimetus ootab kaastöid
hiljemalt 9. detsembriks.

ÜLO LUTT
24.08.1943-11.11.2013

SINAIDA HAAS
18.03.1925-08.11.2013

VILMA LAKS
18.09.1927-08.11.2013

AADO VESKI
18.09.1936-30.09.2013

Metsakeskus_oee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Too oma
MÖÖBEL
noortekasse!

Kui sul on kodu üleliigne
diivan, korralik tugitool või
mingi muu pehme mööbliese,
siis tule too see Tõrva Avatud
Noortekeskusesse! Teeme
noorteka veelgi hubasemaks!

Täpsem info
Ines Pilleriit (56240472).

Noor pere
SOOVIB ÜÜRIDA
2-3 toal korteri Tõrvas.

Eelistatud on **korterid**
I korrusel ja otse omanikult.
Oodatud on samas
kõik pakkumised!
Periood ca 1 aasta.

Kontaktid: tel. 5343 4014,
e-post. elari.kivisoo@gmail.com

Tõrva gümnaasiumi
96. sünnipäev

15. november on Tõrva gümnaasiumi sünnipäev. Sel aastal tähistati seda täpselt õigel päeval. Aktuse avas Tõrva Gümnaasiumi direktor Ivar Hanvere, saali toodi kooli lipp ja lauldi koos Eesti Vabariigi hümnini.

Direktori sõnavõtt oli taas kindel koht kooli esimesel direktoril Madis Reisenbukil, kelle mälestuskivile koolimaja siseöuel viisid õpilased pärja. Pärj asetati ka Vabadussõja mälestussambale koolimaja ees. Järgnes kontsert.

Esinesid mudilaskoor, poistekoor, tütarlaste ansambel ja segakoor. Tantsisid 3. ja 4.-5. klassi rahvatantsurühmad.

Aktuse lõpetas ühendkoor lauluga väikesest sõbrast, mis läks kuulajaile sügavale südamesse. Ilus sünnipäevaakts tegi päeva päikselseks.

Tiiu Madal, Tõrva linnavalitsuse
avalike suhete spetsialist

Registreeri ennast Tõrva linna elanikuks!

Tõrva Linnavalitsus kutsub registreerima Tõrva linna elanikuks, et muuta meie kodulinn veelgi toredamaks töö- ja elupaigaks.

Mõistlik on olla selle omavalitsuse kodanik, kus elad ja mille hüvesid igapäevaseks kasutad. Tõrva linna areng sõltub otseselt sellest, kui palju on maksimajaid ehk kui palju laekub linnaeelarvesse tulumaksu. Linna suurem tulu baas annab aga võimaluse muuta kvaliteetsemaks avalike teenuste osutamist, parandada töö- ja elukeskkonda.

Kui oled Tõrva linna elanik, kuid mingil põhjusel ei ole Sa ennast linna elanikuks vormistanud, siis tee seda enne 31. detsembrist. See otsus tagab, et

alates 1. jaanuarist 2014. aastal hakkab Sinu tulumaks laekuma Tõrva linna eelarvesse.

Tõrva linna elanikuks saad ennast registreerida ID-kaardi abil riigiportaalil www.eesti.ee või tulles Tõrva Linnavalitsusse, kus saab elukohateadet täita ka paberil.

Õige otsus tagab linna poolt ka kingituse, mille kohta ilmub täpsem info Tõrva linna kodulehel alates 1. detsembrist. Kingituseks on õigus kõigil neil registreerujatel, kes registreerivad ennast Tõrva linna elanikuks ajavaheajaks 1. detsember-31. detsember 2013.

Maido Ruusmann
Tõrva linnaape

See ei ole valimispropaganda

Valimised on möödas. Ja pärast kaklust rusikatega ei vehita. Kuid kaklust ju ei olnudki. Helme valla elanike enamus valis järgmiseks neljaks aastaks volikokku sama seltskonna, kes on juba aastaid pukis olnud. Iga riigi või ka omavalitsuse rahvas väärib oma valitsejaid. Rohkem ei tohikski öelda, kuid midagi jääb siiski kripeldama.

Kui 1997. aastal tulid tagasi oma esivanemate tallu Ala külas, oli Taagepera 2 poodi, Alal 2 poodi. Oli olemas velskripunkt, apteek. Olid töökohad lähemal ja kaugemal, hommikusele Holdre - Taagepera - Tõrva - Valga bussile istekohti ei jätkunud.

Milline on olukord nüüd, teavad igaüks uuelanikud paremini kui mina.

Mis juhtub järgmise nelja aasta jooksul, ei oska ennustada. Töökohti eriti enam kaotada ei saa, sest neid polegi siin enam olemas. Loodan, et vähemalt vallasine bussiliiklus jääb toimima.

Aga selleski ei saa kindel olla. On olemas alternatiiv. SDE valimisplatvormist loen "Teeme projektide abiga korda Ala-Taagepera veetee". Tõesti oleks tore, kui Ohne jõel hakkaks sõitma veetamm. Kuid paraku on mul ja teistelgi kahtlus, et tegelikult soovitakse raha hoopis eraäriprojektide jaoks.

(Ei saa olla ebaõiglane. 1996...olid Helme vallas otsustajad teised isikud, nii et allakäiku ei saa panna ainult SDE arvele).

Tõnis Türk, Ala küla

Helme-Tõrva Elu
Väljaandjad: Tõrva linnavalitsus tel 766 5310, faks 766 1731,
Helme vallavalitsus tel 766 8452, faks 763 3332.

Toimetaja:
Talvi Must, tel 763 2504,
e-post talvi.must@gmail.com

Tehniline teostus ja küljendus
AS Ühinenud Ajalehed Rakveres,
trükk AS TRÜKIS Jõhvis.